

Europeiska centrumet för kontroll
av narkotika och narkotikamissbruk

PRESSMEDDELANDE från EU:s narkotikacentrum i Lissabon

ÖVER EN HALV MILJONER EUROPÉER FÅR NU SUBSTITUTIONSBEHANDLING

Behandlingen av opiatberoende ökar kraftigt, men tillgången är fortfarande ojämnt fördelad

(24.11.2005 LISSABON) Det totala antalet klienter i substitutionsbehandling i Europa har nu passerat halvmiljonstrecket, skriver **EU:s narkotikacentrum ECNN** i sin **Årsrapport för 2005 över situationen på narkotikaområdet i Europa** som läggs fram i Bryssel idag.

Efter en sjufaldig ökning under det senaste årtiondet får nu minst 530 000 klienter i 28 länder (**EU-25, Norge, Bulgarien och Rumänien**) substitutionsbehandling, antingen vid specialiserade behandlingscentrer eller hos allmänpraktiserande läkare, uppger narkotikacentrumet. Man uppskattar även att mellan en fjärdedel och hälften av alla med opiatproblem i Europa nu kan få denna typ av behandling.

I rapporten sägs dock att det fortfarande finns stora skillnader i tillgången till substitutionsbehandling, särskilt mellan de tidigare **EU-15-länderna** och **de nya och framtida medlemsstaterna**. Enligt siffror som offentliggjordes idag finns endast 1% av de klienter i Europas som får substitutionsbehandling i **de nya medlemsstaterna** samt **Bulgarien** och **Rumänien**.

Substitutionsbehandlingen har visat sig effektiv när det gäller att förbättra hälsotillståndet för personer med opiatproblem. Den kan också spela en viktig roll för att minska spridningen av hiv. Enligt rapporten ger bristen på behandlingskapacitet i vissa **medlemsstater** därför anledning till oro.

Buprenorfin – ett allt vanligare behandlingsval

Metadon är det läkemedel som skrivs ut mest för behandling av opiatberoende i Europa: cirka 80% av de som genomgår substitutionsbehandling får metadon utskrivet (över 90% vid specialiserade behandlingscentrer). Icke desto mindre visar rapporten att det under de senaste åren tillkommit ett större antal behandlingsalternativ, vilket bidrar till att vårdgivarna bättre kan uppfylla klienternas behov.

I ett särskilt avsnitt om buprenorfin rapporterar **ECNN** att 18 av 28 länder nu använder detta läkemedel vid substitutionsbehandling, vilket blivit allt vanligare sedan mitten av 1990-talet. Idag får knappt 20% av klienterna i substitutionsbehandling buprenorfin ⁽¹⁾, även om dess användning varierar kraftigt mellan länderna.

I **Tjeckien, Frankrike, Finland** och **Sverige** fick till exempel drygt 60% av klienterna i substitutionsbehandling buprenorfin 2003, samtidigt som det på andra håll fortfarande används i liten eller mycket begränsad omfattning.

I slutet av 2004 använde sig samtliga tidigare **EU-15-länder** av buprenorfinbehandling vid långsiktig opiatsubstitution eller opiatavvänjning. Bland **EU:s tio nya medlemsstater** är buprenorfinbehandling endast vanlig i Tjeckien (se ovan), där fler klienter behandlas med detta läkemedel än med metadon.

Risk för missbruk

Enligt rapporten bör de farmakologiska effekterna av buprenorfin göra det till ett relativt oattraktivt läkemedel på den svarta marknaden. Icke desto mindre finns det likväl risk för att buprenorfin missbrukas och tecken på att det används för andra ändamål än behandling har rapporterats från vissa länder.

När buprenorfinet kombineras med andra ämnen såsom alkohol, benzodiazepin, barbiturater och lugnande medel, kan allvarlig interaktioner som innefattar överdoser uppstå. Dödsfall orsakade av läkemedlet är dock fortfarande sällsynta, vilket kan bero på att det tolereras i relativt höga doser.

Missbruk och avledning förekommer mest där den terapeutiska användningen är omfattande (t.ex. **Frankrike, Finland**) eller där det är lätt att få tag på läkemedlet genom läkarrecept och apotek. I detta sammanhang understryker rapporten behovet av åtgärder för att minska den avledningen och missbruket av buprenorfin.

Behandlingen av andra narkotikaproblem är fortfarande begränsad

Trots den utvidgade substitutionsbehandlingen av opiatberoende är behandlingen av andra typer av narkotikamissbruk fortfarande begränsad, varnar nu **ECNN**.

”Behandlingsalternativen för personer med kokainproblem verkar vara dåligt utvecklade” enligt rapporten och ”det saknas en stark europeisk bevisgrund som kan vägleda de terapeutiska insatserna på detta område”.

Likaledes erbjuder endast vissa länder – **Danmark, Tyskland, Grekland, Frankrike, Nederländerna, Österrike** och **Sverige** – skraddarsydda tjänster för cannabissmissbrukare, trots en ökande efterfrågan på behandling för denna drog. På det hela taget har sådana behandlingsalternativ inte utvecklats tillräckligt i Europa och förståelsen för cannabissmissbrukarnas behov är fortfarande dålig.

Under de senaste tio åren har tillgången till substitutionsbehandling för personer med opiatproblem ökat dramatiskt i Europa, säger **ECNN:s direktör Wolfgang Götz** i en kommentar. Även om vi välkomnar detta resultat måste vi konstatera att det likväl krävs ytterligare satsningar. Vi får inte glömma att vårt övergripande mål är att se till att behandlingsalternativen finns tillgängliga för *alla* som behöver dem, oavsett var de bor och vilken drog de använder.

Anmärkningar

För ytterligare information om årsrapporten för 2005 och allt tillhörande material, se <http://annualreport.emcdda.eu.int>

(¹) Se temakapitlet (*Selected issue*) Buprenorfin: behandling, missbruk och receptförfaranden, figur 4.